

Управління державної охорони України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Національна академія прокуратури України
Інститут Управління державної охорони України
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РЕФОРМУВАННЯ СЕКТОРУ
БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції

24 листопада 2017 року

Том 1

Київ
2017

УДК 351.74+351.86 (477)(082)

ББК 67.9 (4Укр)401.21я431

С 76

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту Управління державної охорони України
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 3 від 14 листопада 2017 року)

Редакційна колегія:

Гелетей В.В. – голова редакційної колегії.

Члени редакційної колегії:

Мартинюк В.С. – доктор біологічних наук, професор;

Присяжнюк І.І. – кандидат юридичних наук;

Чайковський В.А. – кандидат психологічних наук;

Веденеев Д.В. – доктор історичних наук, професор;

Кузнецов В.В. – доктор юридичних наук, професор;

Микитюк М.А. – кандидат юридичних наук, доцент;

Кисленко Д.П. – кандидат юридичних наук, доцент;

Хойнацька Л.М. – кандидат історичних наук, доцент;

Гребенюк М.О. – кандидат юридичних наук, доцент;

Горова О.Б. – кандидат юридичних наук, доцент;

Шутий М.В. – кандидат юридичних наук, доцент;

Левенець О.А. – кандидат психологічних наук, доцент;

Жукевич І.П. – кандидат педагогічних наук;

Язепов В.В.

Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2017 року): у 2 т. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – Т. 1. – 476 с.

ISBN 978-617-7500-31-4

ISBN 978-617-7500-32-1

У збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної конференції опубліковано тези доповідей, в яких визначено науковий підхід щодо формування національних безпекових та оборонних спроможностей, що сприятимуть створенню вітчизняної системи реагування на кризові ситуації, яка дасть змогу своєчасно виявляти та нейтралізувати зовнішні і внутрішні загрози.

В обговоренні проблем сектору безпеки і оборони України взяли участь представники іноземних країн, органів законодавчої та виконавчої влади, Управління державної охорони України, представники інших правоохоронних органів, провідні науковці та молоді вчені вищих навчальних закладів та наукових установ України.

УДК 351.74+351.86 (477)(082)

ББК 67.9 (4Укр)401.21я431

Тези наукових повідомлень і виступів друкуються в авторській редакції. Відповідальність за достовірність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо автори несуть одноосібно. Будь-яке відтворення тексту без згоди авторів забороняється.

© Колектив авторів, 2017

© Інститут Управління державної охорони України

Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017

© Національна академія прокуратури України, 2017

ISBN 978-617-7500-31-4

ISBN 978-617-7500-32-1

ГВОЗДЕЦЬКИЙ В.Д. Запобігання і протидія корупції як важливий напрям зміцнення сектору безпеки України.....	101
ГЕРГЕЛІЙНИК В.О. Явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України у сфері здоров'я.....	104
ГЕТЬ В.Ф. Взаємодія національних спецслужб: досвід країн Європи	106
ГЛАЗУНОВ І.В., ЛЕВЕНЕЦЬ О.А. Роль психологічної підготовки в діяльності військовослужбовців ДППОЗ УДО України.....	108
ГОДЛЕВСЬКИЙ С.О., ЛАВНІЧЕНКО О.В. Напрямки вдосконалення тактики дій міжвідомчих сил з припинення масових заворушень в контексті європейського досвіду	110
ГОНЧАРЕНКО Г.А. Співробітництво України з ОБСЄ: сучасні виміри безпеки	112
ГОРЛИНСЬКИЙ В.В. Пріоритети сучасної освіти як чинника сталого і безпечного розвитку України	115
ГОРОВА О.Б., РОЩИНА І.І. Порівняльно-правове дослідження ст. 8 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та норм кримінального законодавства України.....	117
ГОРОВА О.О. Професійний вибір особистості як передумова успішного опанування майбутнього фаху	120
НОРУАСНЕВА К. Policy Recommendations to Governance in the Security Sector (Defense).....	123
ГРЕБЕНЮК М.О., ГОЛЯ К.В. Тероризм як сучасна загроза людству.....	125
ГРИГОР'ЄВ В.І. Сучасні інформаційно-психологічні війни як загрози гібридного характеру.....	126

інтерактивні лекції, групові дискусії, тестові завдання, виконання практичних вправ тощо. Кожне заняття має блокову структуру й передбачає: мотиваційний блок – постановка проблеми, зацікавлення учасників; інформаційний блок – надання системної інформації; розвиток практичних умінь та навичок; узагальнення інформації, підбиття підсумків, а також надання інформаційних ресурсів для самостійного опрацювання теми. Слід зазначити, що учасники занять протягом навчання проявили зацікавленість та активність. При проведенні підсумкового опитування, вони зазначили, що тематика є важливою та актуальною для професійної діяльності. Також для планування занять у подальшому слухачі вважають корисною інформацією з галузі психології управління, тайм-менеджменту, психології сімейних стосунків та ін.

Важливим етапом у процесі розвитку практичних умінь військовослужбовців, на нашу думку, є створення тренінгового комплексу або інтерактивної кімнати для проведення вправ та ігор, наближених до умов реального професійного середовища.

ГОДЛЕВСЬКИЙ С.О.

начальник науково-дослідної лабораторії науково-дослідного центру
Національної академії Національної гвардії України

ЛАВНІЧЕНКО О.В.

кандидат військових наук, доцент,
професор кафедри оперативного мистецтва
Національної академії Національної гвардії України

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИКИ ДІЙ МІЖВІДОМЧИХ СИЛ З ПРИПИНЕННЯ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Внаслідок складного економічного, політичного становища у нашій державі існує висока ймовірність виникнення й ескалації масових заворушень. За досвідом, зростає агресивність, мобільність та різноманітність дій бешкетуючого натовпу. З огляду на реформування силових структур сектору безпеки і оборони у напрямку підвищення ефективності діяльності й відповідності кращим практикам європейських країн, руху у напрямку інтеграції в європейську систему безпеки, питання дослідження є актуальним.

Діюча тактика силових структур з припинення масових заворушень була сформована ще у радянський період, була розрахована на солдат строкової служби і має так званий характер «тактики загонів», тобто великих груп (типу «Моноліт»). На відміну від тактики жандармерій європейських країн, самостійні дії дрібних груп, якими керують молодші командири не передбачаються.

Слід зазначити, що проти різного за розміром та характером дій натовпу повинна використовуватися й відповідна тактика дій. Формальний зв'язок між видами натовпу, тактичними прийомами дій та способами застосування формувань силових структур для припинення масових заворушень розкрито у [1, с. 40–43].

Зважаючи на досвід подій у м. Києві 11.2013–02.2014 років, до недоліків діючої тактики припинення масових заворушень слід віднести наступні:

- за діючою нормативно-правовою базою, рішення щодо застосування фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї приймає керівник спеціальної операції, який не завжди готовий брати на себе відповідальність і до того ж, не може оперативно впливати на ситуацію в районі дій кожного елементу бойових порядків. Наприклад, у Франції таке рішення приймається префектом, тобто цивільним представником держадміністрації;
- не врегульовані належним чином питання запобігання притоку людей в район, де відбуваються заворушення;
- низькими є гарантії безпеки посадової особи, що приймає рішення на застосування фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї [2, с. 32];
- тактика дій не передбачає використання потужних засобів сльозогінної дії, електромагнітних, звукових та інших сучасних засобів впливу на натовп;
- під час силової фази допускається використання «контактного» способу дій при витісненні бешкетуючого натовпу, що призводить до значного травмування як особового складу, так і учасників масових заворушень.

Добрим прикладом вирішення зазначених недоліків слід вважати тактику французької мобільної жандармерії, яка рахується однією з провідних у підготовці підрозділів жандармерії країн-членів ЄІЕР, миротворчих поліцейських підрозділів ООН тощо і має ряд суттєвих переваг, наприклад:

- передбачається створення «буферної смуги» між правоохоронцями і порушниками не менше 40–50 м (безпечна відстань від можливого кидка правопорушниками каміння, пляшок із запалювальною сумішшю тощо);
- використання тактики дій дрібних груп (модулів) дозволяє підвищити її гнучкість, збільшує кількість можливих форм дій, швидкість та різноманітність перегруповань та маневрів, полегшує організацію спільних дій підрозділів різних відомств;
- спеціальні засоби застосовуються більш масово, комплексно, що дозволяє витримати необхідну безпечну дистанцію і забезпечує відповідний вплив на правопорушників;
- спеціальні засоби застосовуються не за командою керівника операції, а безпосередньо командира підрозділу у бойових порядках.

Таким чином, напрямками вдосконалення тактики дій, що розглядається, можуть бути:

- прийняття за основу тактики французької мобільної жандармерії при підготовці підрозділів з охорони громадського порядку та наближення їх штатної структури і оснащення до ескадронів жандармерії Франції;

- законодавчо спростити механізм оперативного введення правового режиму надзвичайного стану для обмеження притоку людей до населених пунктів, де відбуваються масові заворушення;
- на рівні Закону визначити, що керівником спецоперації з припинення масових заворушень та особою, що приймає рішення на проведення її силової фази призначити керівника від місцевої держадміністрації, як запропоновано у [3, с. 31–32];
- розробити інструкцію щодо міжвідомчої взаємодії у питаннях: розблокування висування колон оперативних резервів до районів, де тривають масові заворушення; виявлення та вилучення призвідників, провокаторів, та активних учасників масових заворушень;
- законодавчо закріпити право командирів низової ланки приймати рішення на місці щодо застосування фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї.

Список використаних джерел

1. Назаренко О.Л. Формалізація задачі вибору раціональних способів застосування формування Національної гвардії України для припинення масових заворушень [Текст] / О.Л. Назаренко., Г.А. Дробаха // Честь і закон. – 2017. – № 1 (60). – С. 38–45.
2. Шмаков О.М. Необхідність законодавчих гарантій безпеки особового складу сил охорони правопорядку в ситуаціях з припинення масових заворушень [Текст] / О.М. Шмаков // Честь і закон. – 2017. – № 2 (61). – С. 30–33.
3. Шмаков О.М. Повноваження суб'єктів сфери безпеки України з припинення масових заворушень [Текст] / О.М. Шмаков, О.В. Лавніченко // Честь і закон. – 2016. – № 4 (59). – С. 26–33.

ГОНЧАРЕНКО Г.А.

кандидат юридичних наук, доцент спеціальної кафедри правового забезпечення оперативно-службової діяльності Служби безпеки України Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, підполковник

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З ОБСЄ: СУЧАСНІ ВИМІРИ БЕЗПЕКИ

Сучасні потенційні та реальні виклики і загрози, більшість з яких транснаціональні, вимагають від України не лише створення дієвого національного сектору безпеки та системи правових норм, спрямованих на забезпечення його ефективного функціонування, а й їх гармонізацію зі світовим досвідом, налагодження існуючих та створення нових форм міжнародного співробітництва в безпековій сфері.